

ПРИЧИНИ СКЛАДНОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ ПСИХОЛОГІЇ

Кондратенко Лариса Олександрівна

*Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України
Україна*

Визначення предмету психології завжди було важкою темою для полемік та палких дискусій. Адже до цього часу навіть до кінця не розмежовані такі поняття як предмет та об'єкт психології й часто ці терміни використовуються по-суті як синоніми.

За свою довгу історію психологія розглядалась і як наука про душу і як наука про свідомість і як наука про поведінку і як наука, що вивчає об'єктивні закономірності, прояви та механізми психіки. Зараз психологами різних шкіл і напрямків психологія визначається як одна з наук про людину, об'єктом вивчення якої є психіка[1, с.8], і як наукова дисципліна, що вивчає ментальні стани і процеси та поведінку людей і інших тварин[3] і навіть " Психологія - це вивчення розуму і поведінки, ...Це вивчення розуму, як він працює, і як він впливає на поведінку"[4].

Така величезна розкиданість поглядів на сутність психології як науки не випадкова і пов'язана з тим, що психологія належить до наук, які вивчають людину, найскладнішу із систем, які існують на землі.

Взагалі феномени, пов'язані з людським існуванням, у тому чи іншому плані, аналізуються дослідниками абсолютно різних спрямувань. Зокрема нобелівський лауреат, один із творців квантової механіки Ервін Шредингер у своїй знаменитій книзі "Що таке життя з точки зору фізики" писав: "Життя являє собою упорядковану і закономірну поведінку матерії, заснованій не тільки на одній тенденції переходити від упорядкованості до неупорядкованості, але й частково на існуванні упорядкованості, яка постійно підтримується.

Для фізика – але тільки для нього – я маю надію пояснити свою точку зору словами: живий організм уявляється мікроскопічною системою, яка частково наближається у своїх проявах до чисто механістичної (за контрастом з термодинамічною) поведінки, до якої тяжіють (намагаються наблизитись) всі системи, коли температура наближається до абсолютного нуля і молекулярна неупорядкованість знімається"[2, с.120-121].

Отже, кожна наука, яка вивчає людину шукає свій предмет і об'єкт дослідження. При цьому одні й ті ж явища пояснюються з різних точок зору. Атомарні процеси вивчає фізика (в якій є надзвичайно багато не схожих між собою напрямків, шкіл, течій); молекулярні – фізика і хімія; клітинні – хімія, біологія, біохімія; явища, що проходять в тканинах та органах – біохімія, фізіологія, морфологія; периферичну нервову систему людини досліджує нейроморфологія, нейрофізіологія, психофізіологія. Процеси, що проходять у ЦНС, поряд з нейрофізіологією та психофізіологією уже вивчає і психологія. І ось тут вперше з'являється питання, про предмет психології. Якщо обмежитись лише процесами, які безпосередньо визначаються дією

центральної нервової системи, то випадають явища, пов'язані із суб'єктною особистістю. Тому доцільно виокремити два рівні вивчення людини, якими займається психологія – це рівень психічних процесів та рівень розвитку та функціонування людини як суб'єкту, предметом психології на цьому рівні повинна стати суб'єктність особистості.

Список використаних джерел

1. Максименко С.Д. Загальна психологія/ С.Д.Максименко: Навчальний посібник. — Видання друге, перероблене та доповнене. — Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. — 272 с.
2. Шредингер Э. Что такое жизнь с точки зрения физики./Э.Шредингер. – М.:РИМИС, 2009. – 176 с.
3. Mischel Walter Psychology. [Електронний ресурс] – URL: <https://www.britannica.com/science/psychology>
4. Nordqvist Christian. What is psychology and what does it involve? [Електронний ресурс] – URL: <https://www.medicalnewstoday.com/articles/154874.php>

ПСИХОЛОГІЯ УТРУДНЕННОГО СПІЛКУВАННЯ

Гордій Віталій Олексійович

Науковий керівник: д-р. психол. наук, професор Штифурак В.С.
Вінницький торговельно-економічний інститут КНЕТУ
 Україна

Складною і значущою проблемою соціальної психології є проблема труднощів у спілкуванні. Саме явище труднощів розуміння, інтерпретації висловлювання обговорювалося ще в риторичі Стародавнього світу. В соціально-психологічній літературі можна зустріти багаточисленні терміни, що позначають труднощі спілкування. Це комунікативні та психологічні бар'єри, дефекти, збої, розлади і різні ускладнення.

Утруднене спілкування - це всі види і форми спілкування (від міжособистісного до міжгрупового), що призводять до деструктивних змін поведінки конкретних людей і спільнот; до відмови від спілкування; до зниження рівня усвідомлення причин, що ведуть до ускладнень у спілкуванні; до зменшення, а в окремих випадках до припинення намагань подолати труднощі; до формування емоційно тривожного ставлення до будь-якої ситуації спілкування [2].

Аналіз наукових праць свідчить, про те що існують різноманітні погляди на причини і фактори виникнення порушень і труднощів у спілкуванні. Так, виділяють мотиваційно-змістовні і операціональні труднощі, які досліджували: Н.В. Гришина в 1990, А.А. Рояк в 1988, І.П. Шкуратова в 1990 і 1994; соціально-перцептивні, психолінгвістичні і комунікативні, які досліджували: А.А. Бодальов і Г.А.Ковальов в 1992; А.А. Брудний в 1989; М.Гібш і М.Форверг в 1972, Е.В. Цуканова в 1987; первинні і вторинні; внутрішні, суб'єктивні і зовнішні, об'єктивні, які досліджували А.А. Брудний в 1977 і 1989,